МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ

ПОЛІСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

Кафедра психології

ЗАТВЕРДЖУЮ
Декан факультету права, публічного управління та національної безпеки
_____ Віталій ДАНКЕВИЧ
31 серпня 2026

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

«Актуальні проблеми сучасної психології»

Рівень вищої освіти: *Другий (магістерський)*

Галузь знань: *С Соціальні науки, журналістика, інформація та міжнародні відносини*
Спеціальність: С4 Психологія
Освітня програма: Практична психологія

Житомир - 2026

Розробники: Литвинчук Алла Іванівна, к.психол.н., доцент, завідувачка кафедри психології

Інформація про викладача

Викладач (-і)	Литвинчук Алла Іванівна
Профайл викладача (-ів)	Лінк на сторінку кафедри на сайті університету: Кафедра психології
Контактна інформація	lytvynchukalla@gmail.com
Сторінка курсу в Moodle	http://m.polissiauniver.edu.ua/course/view.php?id=2664
Консультації	Очні та онлайн консультації через Zoom Viber щовівторка з 13.00 до 15.00

Робоча програма навчальної дисципліни «Актуальні проблеми сучасної психології» затверджена на засіданні кафедри психології
Протокол від "_25_"_серпня__2026 р. № 2
Завідувач кафедри _____ Алла ЛИТВИНЧУК
Погоджено із гарантом освітньої програми «Практична психологія»
_____ Лариса ЖУРАВЛЬОВА

Схвалено навчально-методичною комісією (НМК) факультету права, публічного управління та національної безпеки
Протокол від "_31_" _серпня_ 2026 р. № 1
Голова НМК _____ Леся ВАСИЛЕНКО

1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, освітній ступінь	Характеристика навчальної дисципліни	
Загальна кількість кредитів – 6	Галузь знань С Соціальні науки, журналістика, інформація та міжнародні відносини	денна форма	заочна форма
годин – 180	Спеціальність С4 Психологія	Обов'язкова	Обов'язкова
змістових модулів – 2	Освітня програма Практична психологія	Рік підготовки: 1-й	Рік підготовки: 1-й
	Рівень вищої освіти: Другий (магістерський)	Семестр: 1-й	Семестр: 1-й
		Лекції: 30 год.	Лекції: 6 год.
		Практичні: 30 год.	Практичні: 12 год.
		Лабораторні: –	Лабораторні: –
		Самостійна робота: 120 год.	Самостійна робота: 162 год.
		Форма підсумкового контролю: залік	Форма підсумкового контролю: залік

2. Мета та завдання навчальної дисципліни

Метою навчальної дисципліни «Актуальні проблеми сучасної психології» є формування у здобувачів другого (магістерського) рівня вищої освіти системного, критичного та доказово орієнтованого бачення актуальних теоретичних і прикладних проблем сучасної психології, здатності аналізувати суперечливі наукові дані, оцінювати валідність психологічних концепцій та інтервенцій, визначати перспективні напрями розвитку психологічної науки і практики та обґрунтовано застосовувати сучасні наукові підходи у професійній діяльності.

Завдання:

- поглиблення розуміння сучасного стану психологічної науки, її методологічних викликів і напрямів розвитку;
- формування здатності критично аналізувати актуальні психологічні теорії, концепції та результати емпіричних досліджень;

- розвиток навичок оцінювання доказовості психологічних інтервенцій, діагностичних методик і практичних технологій;
- аналіз сучасних проблем психічного здоров'я та психологічного благополуччя в умовах тривалої невизначеності, суспільних криз і війни;
- поглиблення знань про психологічну травму, посттравматичні реакції, резилієнтність і сучасні концепції психологічного відновлення;
- осмислення етичних викликів сучасної психологічної практики, цифровізації, дистанційної допомоги та використання штучного інтелекту;
- розвиток уміння працювати з науковими джерелами, відрізняти науково обґрунтовані твердження від псевдонаукових і недоказових практик;
- формування здатності вести аргументовану професійну дискусію та обґрунтовувати власну позицію щодо дискусійних проблем психології;
- розвиток професійної рефлексії, усвідомлення меж компетентності психолога та потреби безперервного професійного розвитку.

Процес вивчення дисципліни спрямований на формування елементів таких компетентностей:

а) інтегральної:

Здатність розв'язувати складні завдання і проблеми у галузі психології, що передбачає необхідність вирішувати проблематику психологічного характеру у невизначених та мінливих умовах, здійснювати дослідницьку діяльність (зокрема інноваційну), генерувати нові ідеї та приймати обґрунтовані рішення.

б) загальних (ЗК):

ЗК1. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.
ЗК3. Здатність генерувати нові ідеї (креативність).
ЗК4. Уміння виявляти, ставити та вирішувати проблеми.
ЗК6. Здатність діяти на основі етичних міркувань (мотивів).
ЗК7. Здатність діяти соціально відповідально та свідомо.

в) спеціальних/фахових (СК):

СК1. Здатність здійснювати теоретичний, методологічний та емпіричний аналіз актуальних проблем психологічної науки та практики.
СК3. Здатність обирати і застосувати валідні та надійні методи наукового дослідження та/або доказові методики і техніки практичної діяльності.
СК15. Здатність до критичного оцінювання наукових джерел з метою дотримання академічної доброчесності.
СК16. Здатність створювати безбар'єрне, інклюзивне й психологічно безпечне середовище та надавати психологічну допомогу особам і групам в умовах суспільних криз.

Програмні результати навчання:

ПР1. Здійснювати пошук, опрацювання та аналіз професійно важливих знань із різних джерел із використанням сучасних інформаційно-комунікаційних технологій.

ПР7. Доступно і аргументовано представляти результати досліджень у писемній та усній формах, брати участь у фахових дискусіях.
ПР8. Оцінювати ступінь складності завдань діяльності та приймати рішення про звернення за допомогою або підвищення кваліфікації.
ПР9. Вирішувати етичні дилеми з опорою на норми закону, етичні принципи та загальнолюдські цінності.
ПР12. Здійснювати аналітичний пошук відповідної до сформульованої проблеми наукової інформації та оцінювати її за критеріями адекватності.
ПР13. Здійснювати адаптацію та модифікацію існуючих наукових підходів і методів до конкретних ситуацій професійної діяльності.
ПР14. Визначати межі власної професійної компетентності та траєкторію професійного саморозвитку.

3. Програма навчальної дисципліни

Змістовий модуль 1. Сучасна психологічна наука: методологічні, теоретичні та суспільні виклики

Тема 1. Сучасна психологія в системі наук

Стан і тенденції розвитку психологічної науки. Диференціація та інтеграція психологічного знання. Міждисциплінарність. Проблема співвідношення фундаментальної та прикладної психології.

Тема 2. Методологічні проблеми сучасної психології

Криза відтворюваності. Валідність, надійність і реплікація досліджень. Відкрита наука, preregistration, open data. Межі узагальнення психологічних висновків.

Тема 3. Доказовість у психології

Принципи evidence-based practice. Ієрархія наукових доказів. Систематичні огляди та метааналізи. Розпізнавання псевдонаукових концепцій і недоказових практик.

Тема 4. Психічне здоров'я та психологічне благополуччя в умовах тривалої невизначеності

Сучасні моделі психічного здоров'я. Стрес, хронічна невизначеність, виснаження, саморегуляція. Фактори ризику і захисту. Психологічне благополуччя в умовах суспільних криз.

Тема 5. Психологічна травма та посттравматичні реакції

Сучасне розуміння травматичного досвіду. Гострі та відтерміновані реакції. ПТСР і комплексний ПТСР. Диференціація нормативних реакцій і психопатології. Травма-інформований підхід.

Тема 6. Резилієнтність і психологічне відновлення

Резилієнтність як динамічний процес. Індивідуальні, сімейні, групові та суспільні ресурси. Посттравматичне зростання: можливості та критика концепції. Моделі психологічного відновлення.

Тема 7. Сучасні дискусії про особистість та ідентичність

Стабільність і мінливість особистості. Наративна, соціальна, професійна та культурна ідентичність. Ідентичність в умовах міграції, війни та суспільних трансформацій.

Тема 8. Соціальна поляризація, стереотипи та колективна поведінка

Групова ідентичність, упередження, поляризація, інформаційні бульбашки. Психологічні механізми дезінформації. Колективні емоції, довіра і соціальна згуртованість.

Змістовий модуль 2. Актуальні проблеми психологічної практики та професійної діяльності

Тема 9. Ефективність психологічних інтервенцій

Критерії ефективності. Специфічні й неспецифічні чинники психологічної допомоги. Оцінювання результатів. Ризики еклектичного застосування методів.

Тема 10. Етика сучасної психологічної практики

Інформована згода, конфіденційність, межі компетентності, подвійні стосунки. Етичні дилеми в кризових умовах. Супервізія та професійна відповідальність.

Тема 11. Цифровізація психології та дистанційна психологічна допомога

Онлайн-консультування, цифрові інструменти, мобільні застосунки. Конфіденційність і захист даних. Доступність, ефективність та обмеження дистанційних форматів.

Тема 12. Штучний інтелект у психології

Можливості ШІ для дослідження, психоедукації та організації професійної діяльності. Алгоритмічні упередження, приватність, відповідальність. Межі використання генеративного ШІ у психологічній допомозі.

Тема 13. Психологічна допомога вразливим групам

Принципи недискримінації, безбар'єрності та інклюзії. Робота з ветеранами, внутрішньо переміщеними особами, людьми з інвалідністю, родинами військовослужбовців та іншими групами, які зазнали впливу війни.

Тема 14. Професійне благополуччя психолога

Вторинна травматизація, compassion fatigue, професійне вигорання. Самодопомога, супервізія, інтервізія. Межі професійної відповідальності та підтримання професійної стійкості.

Тема 15. Майбутнє психологічної науки і практики

Персоналізація психологічної допомоги, інтеграція технологій, міждисциплінарні моделі. Нові професійні ролі психолога. Безперервний професійний розвиток та критична наукова грамотність.

4. Структура навчальної дисципліни

№	Назви змістових модулів і тем	Денна: лек.	Денна: практ.	Денна: сам.	Заочна: лек.	Заочна: практ.	Заочна: сам.	Усього
1	Тема 1. Сучасна психологія в системі наук	2	2	8	2	0	10	12
2	Тема 2. Методологічні	2	2	8	0	2	10	12

	проблеми сучасної психології							
3	Тема 3. Доказовість у психології	2	2	8	0	2	10	12
4	Тема 4. Психічне здоров'я та психологічне благополуччя в умовах тривалої невизначеності	2	2	8	2	0	10	12
5	Тема 5. Психологічна травма та посттравматичні реакції	2	2	8	2	2	8	12
6	Тема 6. Резилієнтність і психологічне відновлення	2	2	8	0	0	12	12
7	Тема 7. Сучасні дискусії про особистість та ідентичність	2	2	8	0	0	12	12
8	Тема 8. Соціальна поляризація, стереотипи та колективна поведінка	2	2	8	0	0	12	12
9	Тема 9. Ефективність психологічних інтервенцій	2	2	8	0	2	10	12
10	Тема 10. Етика сучасної психологічної практики	2	2	8	0	2	10	12

11	Тема 11. Цифровізація психології та дистанційна психологічна допомога	2	2	8	0	0	12	12
12	Тема 12. Штучний інтелект у психології	2	2	8	0	0	12	12
13	Тема 13. Психологічна допомога вразливим групам	2	2	8	0	2	10	12
14	Тема 14. Професійне благополуччя психолога	2	2	8	0	0	12	12
15	Тема 15. Майбутнє психологічної науки і практики	2	2	8	0	0	12	12

5. Теми практичних занять

№	Тема	Денна, год.	Заочна, год.
1	Аналіз сучасної психологічної проблеми: від суспільного запиту до наукового формулювання.	2	0
2	Критична оцінка психологічного дослідження: дизайн, вибірка, валідність, обмеження.	2	2
3	Доказовість психологічних інтервенцій:	2	2

	порівняння наукових доказів і популярних тверджень.		
4	Аналіз чинників психічного здоров’я та благополуччя в умовах тривалої невизначеності.	2	0
5	Кейс-аналіз посттравматичних реакцій: межа між нормативною реакцією та потребою у спеціалізованій допомозі.	2	2
6	Ресурсна карта резилієнтності особистості та спільноти.	2	0
7	Ідентичність в умовах соціальних змін: аналіз випадку.	2	0
8	Психологічні механізми поляризації та дезінформації.	2	0
9	Оцінювання ефективності психологічної інтервенції за заданими критеріями.	2	2
10	Етичний консиліум: розв’язання складної	2	2

	професійної дилеми.		
11	Онлайн-психологічна допомога: аналіз ризиків, можливостей і професійних меж.	2	0
12	Штучний інтелект у роботі психолога: етичний і професійний аудит сценарію використання.	2	0
13	Проєктування психологічно безпечної та інклюзивної взаємодії з вразливою групою.	2	2
14	Професійне вигорання і вторинна травматизація психолога: план профілактики.	2	0
15	Форсайт «Психологія 2035»: аргументований прогноз розвитку професії.	2	0

6. Самостійна робота

№	Зміст самостійної роботи	Денна, год.	Заочна, год.
1	Підготувати аналітичну карту однієї актуальної проблеми сучасної психології з опорою	8	11

	щонайменше на 5 наукових джерел.		
2	Проаналізувати одну публікацію з позицій відкритої науки та відтворюваності.	8	11
3	Порівняти доказову психологічну інтервенцію з популярною недоказовою практикою.	8	11
4	Підготувати короткий огляд сучасних досліджень психологічного благополуччя в умовах невизначеності.	8	11
5	Скласти таблицю диференціації гострих стресових реакцій, ПТСР та комплексного ПТСР.	8	11
6	Проаналізувати одну сучасну модель резилієнтності.	8	11
7	Підготувати кейс про трансформацію ідентичності в умовах міграції або війни.	8	11
8	Проаналізувати приклад психологічного	8	11

	механізму поширення дезінформації.		
9	Знайти систематичний огляд або метааналіз ефективності психологічної інтервенції та підготувати висновок.	8	11
10	Підготувати письмове рішення етичної дилеми з аргументацією.	8	11
11	Розробити пам’ятку з безпечної організації дистанційної психологічної допомоги.	8	11
12	Провести критичний аналіз можливостей і ризиків генеративного ШІ для психолога.	8	11
13	Розробити принципи психологічно безпечної взаємодії з однією вразливою групою.	8	10
14	Скласти індивідуальний план професійної стійкості психолога.	8	10

15	Підготувати підсумкове есе «Які проблеми визначатимуть розвиток психології у найближче десятиліття?».	8	10

7. Методи навчання

У процесі викладання дисципліни використовуються проблемні та інтерактивні лекції, дискусії, аналіз наукових публікацій, кейс-метод, робота в малих групах, дебати, аналіз професійних та етичних дилем, критичний аналіз доказів, проєктні завдання, презентації, рефлексивні вправи, самостійна робота з науковими джерелами, елементи перевернутого навчання та навчання у співробітництві.

8. Методи контролю

Поточний контроль здійснюється шляхом оцінювання участі у практичних заняттях, виконання індивідуальних і групових аналітичних завдань, усних відповідей, презентацій, кейс-аналізів, письмових робіт та самостійних завдань. Підсумковий контроль – залік. Оцінювання здійснюється відповідно до чинної в університеті системи оцінювання та принципів академічної доброчесності.

9. Розподіл балів, які отримують здобувачі вищої освіти

<table>
<tr><td colspan="8">Поточний та періодичний контроль</td><td rowspan="2">Підсумковий контроль (залік)</td><td rowspan="3">Сума балів</td></tr>
<tr><td colspan="4">Змістовний модуль 1</td><td colspan="3">Змістовний модуль 2</td><td rowspan="2">Індивідуальне самостійне завдання</td></tr>
<tr><td>Т1</td><td>Т2</td><td>Т3</td><td>Т4</td><td>Т5</td><td>Т6</td><td>Т7</td><td>Т8</td></tr>
<tr><td>5</td><td>5</td><td>5</td><td>5</td><td>5</td><td>5</td><td>5</td><td>5</td><td rowspan="2">5</td><td rowspan="2">5</td><td rowspan="2">100</td></tr>
<tr><td colspan="4">Контрольна робота за змістовним модулем 1 – 5</td><td colspan="4">Контрольна робота за змістовним модулем 2 – 5</td></tr>
</table>

Примітка: Контрольна робота за змістовим модулем здійснюється у формі письмових тестових завдань після завершення вивчення навчального матеріалу кожного змістового модуля. Тестові письмові завдання для модульних контрольних робіт складаються з 20 тестових завдань і відповідають змісту навчального матеріалу модуля. За кожну правильну відповідь на одне тестове завдання студент отримує 1 бал.
Примітка: лекції не оцінюються

Шкала оцінювання: університетська

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Для заліку
90-100	Зараховано
75-89	
60-74	
менше 60	Не зараховано

11. Ключові терміни навчальної дисципліни

№	Термін	Відповідник англійською мовою
1	Етнопсихологія	Ethnopsychology
2	Етнічна ідентичність	Ethnic identity
3	Національна ідентичність	National identity
4	Культурна ідентичність	Cultural identity
5	Етнічний стереотип	Ethnic stereotype
6	Упередження	Prejudice
7	Міжкультурна комунікація	Intercultural communication
8	Акультурація	Acculturation
9	Культурна адаптація	Cultural adaptation
10	Культурна компетентність	Cultural competence

–

12. Рекомендована література

Основна:

1. American Psychological Association. Publication Manual of the American Psychological Association. 7th ed. Washington, DC: APA, 2020.
2. Barlow D. H., Durand V. M., Hofmann S. G. Abnormal Psychology: An Integrative Approach. Cengage Learning, 2021.
3. World Health Organization. World Mental Health Report: Transforming Mental Health for All. Geneva: WHO, 2022.
4. American Psychological Association. Ethical Principles of Psychologists and Code of Conduct. Washington, DC: APA.
5. Open Science Collaboration. Estimating the reproducibility of psychological science. Science. 2015. Vol. 349, No. 6251.

Допоміжна:

1. Bonanno G. A. The End of Trauma: How the New Science of Resilience Is Changing How We Think About PTSD. Basic Books, 2021.
2. Kahneman D., Sibony O., Sunstein C. R. Noise: A Flaw in Human Judgment. Little, Brown Spark, 2021.
3. National Institute for Health and Care Excellence. Post-traumatic stress disorder: NICE guideline NG116. Updated guidance.

4. World Health Organization. Doing What Matters in Times of Stress: An Illustrated Guide. Geneva: WHO, 2020.
5. Матеріали актуальних фахових журналів з психології, систематичні огляди та метааналізи за тематикою навчальної дисципліни.

12. Інформаційні ресурси

1. Офіційний вебсайт Всесвітньої організації охорони здоров’я.
2. Офіційний вебсайт American Psychological Association.
3. PubMed – база наукових публікацій у галузі біомедичних і поведінкових наук.
4. Google Scholar – пошукова система наукової літератури.
5. Наукові бази та електронні ресурси, доступні через бібліотеку Поліського національного університету.